

a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata
„Borsi, Rákóczi-kastély déli térfala 2024”
címmel nyílt, építészeti tematikájú pályázatot hirdet meg
PÁLYÁZATI KIÍRÁS

1. A pályázat tárgya, célja

Az ötletpályázat célja a közelmúltban felújított **borsi Rákóczi-kastély déli térfalának építészeti megfogalmazása a várkastély zárt jellegének, formájának visszaállítása. További cél lehet** a helyreállított és már látogatható kastély jelenlegi rendeltetéseit esetleg bővíteni, azon kívül a kastély és a Bodrog kapcsolatát építészeti megfogalmazni, illetve arra utalni. A Magyar Művészeti Akadémia (a továbbiakban: MMA) Építőművészeti Tagozata és a Teleki László Alapítvány nem kapcsolja jelen kiírást bármely további tervezéshez, kivitelezéshez vagy közvetlen megvalósítási célhoz.

2. Előzmények

A kastély eredetileg több építészeti periódusban a 16. század közepétől, nagyjából egy évszázad alatt épült, két reneszánsz épület egybekötésével, melyből az egyik a pályázat szűkebb helyszínén, a déli szárny helyén helyezkedett el. Az egyik korai épület építtetője egy ismeretlen helyről előkerült kőtöredék építési felirata szerint Zeleméri Kamarás Miklós volt, Lórántffy Zsuzsanna anyai nagypja. 1676. március 27-én itt, ebben a kastélyban született II. Rákóczi Ferenc. A kastély a Rákóczi-szabadságharc utáni időben pusztulásnak indult. A déli szárny helyén volt a kastély kápolnája és minden bizonnyal a kastély kapuja, bejárata is. Eredetileg majdnem az egész déli szárny területe alapincézett volt, de a pincéket az időnként megemelkedő talajvíz eláraszthatta, ezért hamar feltöltötték azokat és új járósínteket hoztak létre. A kastély bástyáit, erőrendszerét több periódusban bővítették, ezt leginkább a pályázat helyszínén, az elbontott déli térfal helyén előkerült régészeti leletek bizonyítják.

A kastély déli oldalán a megmaradt 17. századi leírások szerint díszkert volt. A borsi kastélyépület és kertegyüttes a magyar kertörökség egyik kiemelkedő helyszíne. Tudvalevő, hogy Lórántffy Zsuzsanna kora legismertebb és legnagyobb tudású kertművelője volt. Jelentősebb birtokaikon (Sárospatak, Zboró, Borsi), majd később az erdélyi fejedelmi birtokokon (Gyalu, Fogaras, Radnót) a magyar reneszánsz kertek korszakra jellemző kertjeit hozta létre, tartotta fenn, a liktáriumos házakban készítette a gyógy- és higiénias készítményeket, a gyümölcsök, zöldségek téli konzerválását, generációkat nevelt fel ennek a tudásnak az átadásában. Erre a korszakra jellemző úgynevezett tábláskertek legfontosabb ikonográfiai elemei: szabályos táblába rendezett vegyes növényágak (virág, zöldség- fűszer- és gyógynövények), gyümölcsfákból kialakított lugasok, haltartók, halastavak, filegóriák, liktáriumosházak, hűsölőházak, pincék, és a különböző funkciójú kertek (füves, mogyorós, nyulas, méhes stb.).

A kastélyt még romos állapotában is, főleg, mint II. Rákóczi Ferenc születésének helye, zarándokhelyként tisztelték, magyarokon kívül lengyelek, ruszinok és szlovákok is gyakran utaztak ide. Több éves kutatás után 2021-ben a kastély keleti, északi és nyugati szárnyát sikerült helyreállítani, benne szálloda, étterem, konferenciaközpont és múzeum működik. A helyreállítás során kialakított, II. Rákóczi Ferenc életét bemutató kiállítás látogatottsága minden megelőző várakozást felülmúl.

A pályázat területe jelenleg régészeti módszerekkel bemutatott romterület, azonban a régészeti kutatások és a helyreállítást megelőző tudományos dokumentáció egyaránt egyértelműen kimutatták, hogy az együttes egykor zárt, erődített várkastély volt.

3. A pályázat jellege, a tervezési program és a kiadott mellékletek

A pályázat jellege: ötletpályázat, célja nem a továbbtervezésre legalkalmasabb tervező kiválasztása, hanem innovatív építészeti ötletek, javaslatok beszerzése, a művészeti alkotómunka ösztönzése. Ennek értelmében a kiíró nem terheli a díjazásban részesülő pályamű(vek) szerzőjével (szerzőivel) való, a további tervezési feladatra vonatkozó szerződéses megállapodás kötelezettsége.

Jelen feladat-meghatározás csak gondolatébresztő és funkcionális igény-vázlat, a térfal visszaállításához, a működéséhez feltételezhetően szükséges funkciók, kiszolgáló létesítmények és a rendezendő problémák feltérképezésére szolgál.

A tervezési program tehát szabadon kezelhető, kiegészíthető vagy csökkenthető – az ötletpályázat „szabad kezett” kíván adni a tervezőknek, hogy kifejthessék gondolataikat a feladattal kapcsolatban. A tervezésbe bevonandó terület nagysága, a táji- és közlekedési kapcsolatok, összefüggések elemzése a pályázó döntése szerint szorítkozhat a szűken értelmezett „tömegkiegészítés”-re a helyszínen, de az „akcióterv” lehet egy tágabban értelmezett terület is. A becsült látogatószám függvényében az alaprajzi területek méretezése és súlyozása szintén szabadon kezelhető tervezési feladat. A kastély fejlesztése kapcsán a kert történeti tanulmányozása és a kert tájépítészeti, kerttörténetileg átgondolt megfogalmazása is a feladat része lehet. Ezért a pályázat elkészítéséhez szükségesnek érezzük tájépítész társtervező bevonását, valamint ajánlott kerttörténésszel való konzultáció is.

Valamennyi kiadott adat és segédanyag csak „íránymutatás” és alapinformáció. A pályázat – ötletpályázat jellegéből adódóan – ezen információk birtokában a kellő részletezettséggel (ötletpályázati szint) kidolgozható és beadható. A pályázó az alapinformációkat kiegészítheti, helyszíni mérésekkel pontosíthatja, szükség szerint szabadon kezelve „felülírhatja”.

A pályázat mellékletét képező tervdokumentáció, fotók és egyéb anyagok a szerzők szellemi terméke, azokat kizárólag a pályázat elkészítéséhez és bemutatásához lehet felhasználni. A vagyoni, felhasználói jogokkal a kastélyfelújítás építetője rendelkezik.

3.1 A kiíró által kiadott mellékletek:

- Építészettörténeti tervlapok
- Tervdokumentáció a felújításról (pln, dwg, pdf)
- Fotódokumentáció
- Leírások a kastélyról
- Drón videó a területről

3.2 Javasolt építészeti-tájépítészeti tervezési feladatok:

- a. **A borsi kastély déli térfalának építészeti megfogalmazása, a várkastély zárt jellegének, formájának visszaállítása**, ami történhet terepmozgatással, kertépítészeti eszközökkel, épített vagy egyéb elemekkel.
- b. **A „térfal” a. pont szerint lehatárolt területének rendezése és egységes koncepcióba, kompozícióba illesztése a jelenlegi épülettel.** Olyan építészeti terveket várunk, melyek a felsorolt szempontok figyelembevételével, vagy azoknak továbbgondolásával – a Rákócziak, Henyeyek, Lórántffyok és Zrínyiek emlékére, üzenetére, történetére gondolva – teszik teljessé a kastély jelenlegi töredékes formáját.
 - építészeti, kertépítészeti elemek rendezése és közös „időtlen” építészeti hang
 - belső funkciók tervezése, esetleg részleges módosítása, a kastély funkcionális bővítése
 - a kastély és a Bodrog kapcsolatának építészeti, tájépítészeti kezelése
- c. **Fogadóépület – „kapuépület” – kialakítása a feltételezett eredeti kapu és a déli szárny helyén**
Javasolt (nem kötelező) funkciók:
 - fogadótér-váró-pihenő
 - a régi kápolna helyén kialakítandó liturgikus tér (keresztény vagy ökumenikus kápolna) – pályázó döntése szerint
 - kőtár, a kutatások, feltárások során előkerült nagy mennyiségű kőtöredék tárolására vagy bemutatására – pályázó döntése szerint
 - büfé (pulttal, hűtővel, mosogatóval stb.) – pályázó döntése szerint
 - ajándéktárgy bolt minimális alapterülettel – pályázó döntése szerint
 - női-, férfi-, mozgássérült wc (elegendő nemenként 1-1 db)
 - a kastély jelenlegi működésének átszervezése vagy módosítása – pályázó döntése szerint
- d. **A Bodrog és ártereinek kapcsolata a kastéllyal**
 - A kastély és a folyó, illetve annak mozgása, áradása elválaszthatatlan a kastély lététől, a Bodrogon keresztül kapcsolat hozható létre a sárospataki várral, a szabadságharc másik fontos központjával. Erre az igényre is építészeti, kertépítészeti, tájépítészeti megfogalmazást, javaslatokat, gondolatokat várunk.

4. Rendelkezésre álló keretösszeg, pályázati díj

A kiíró a szakmailag megfelelő pályaműveket díjazásban részesíti; a pályázati díjra forrás az MMA költségvetésén belül az 1. MMA Titkársága cím, 1. MMA Titkárság Igazgatása, köztestületi feladatok alcímen a Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: MMA tv.) 4. § (2) bekezdés a), f) és p) pontjai szerinti közfeladatok megvalósítása céljából **bruttó 7.000.000.-Ft** + járulékaik értékben rendelkezésre áll.

A díjazás mértéke

A pályázati kiírás alapján minden pályázó csak egyetlen pályázatot nyújthat be, amelyre **bruttó 250.000.-Ft és bruttó 1.500.000.-Ft összeg közötti értékben** állapítható meg díjazás.

5. A pályázók köre

5.1. Pályázatot nyújthatnak be a pályázat benyújtásának időpontjában 40. életévet be nem töltött építőművész, építészmérnök, építész, belsőépítész végzettséggel rendelkező személyek.

5.2. Az MMA Építőművészeti Tagozata által kiírt pályázat díjának kedvezményezettje a pályázatban megjelenítésre kerülő terv magánszemély alkotója – mint a szerzői jog jogosultja, az elkészített dokumentáció jogtulajdonosa – lehet.

6. Nem részesülhet díjazásban az a pályázó, aki:

- a) az 5.1 pontban megjelölt képesítések egyikével sem rendelkezik;
- b) aki a 13.1 pont szerinti bírálóbizottság tagjának a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója,
- c) aki a 13.1 pont szerinti bírálóbizottság tagjával együtt gazdálkodó szervezetben tulajdoni részesedéssel rendelkezik, illetve az érintett gazdálkodó szervezettel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,
- d) a pályázat tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott vagy ilyen nyilatkozatot tett,
- e) a jogszabályban vagy a pályázati kiírásban a díjazás feltételeként meghatározott nyilatkozatokat nem teszi meg, dokumentumokat nem nyújtja be vagy megtett nyilatkozatát visszavonja.

7. **Nem bocsátható szakmai bírálatra az a pályamű,** amelynek megvalósítása, illetve a megvalósítás módja vagy eredménye

- a) bűncselekménynek vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívásnak minősül;
- b) alapvető emberi vagy alkotmányos jogot sért;
- c) a nemzet, a nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek, valamint más nemzetek méltóságának és a társadalom más alapvető érdekeinek sérelmével jár, így különösen a közrendbe, a közérkölsbe, a család és a kiskorúak védelmének követelményébe ütközik

8. A pályázat formai követelményei; beadandó (javasolt) munkarészek, a pályázat benyújtandó mellékletei

A pályázatokat egy példányban max. 2 db 70×100 cm-es álló helyzetű habkartonra kasírozott tervlapon kell beadni. A tervlapo(ko)n minden olyan (rajzos és szöveges) információt fel kell tüntetni, amelyet a megértés szempontjából fontosnak ítél a pályázó. A tervlapo(ko)n kívül egyéb információ (műleírás, ábrák stb.) nem nyújtható be. A rajzokat tetszőleges technikával, a megértést legjobban segítő megoldásokkal kell elkészíteni.

Minden önálló tervlapon fel kell tüntetni a következő feliratot:

„Borsi, Rákóczi-kastély déli térfala 2024”

A tervlapo(ko)n semmilyen azonosító jelzés nem utalhat a szerző(k) kilétére.

Opcionálisan – nem kötelezően – beadható: makett a teljes tervezési területről vagy annak központi térségéről az épített elemek feltüntetésével – tetszőleges léptékben, tetszőleges technikával.

8.1 Munkarészek

- Helyszínrajz a teljes tervezési területről és/vagy annak központi térségéről az épített elemek feltüntetésével – választható léptékben. (Javasolt M=1:1000 a tágabb környezettel együtt ábrázolva és M=1:200/500 a kastély közvetlen környezetéről.)
- Metszetek, az építmények és esetleges tereptárgyak ábrázolásával.
- Alaprajzok, metszetek, homlokzatok a tervezett épületekről/építményekről a megértéshez szükséges számban és méretarányban.
- Madártávlati- és a közeledő látogatók szemmagasságából felvett látványtervek tetszőleges számban és tetszőleges technikával előadva.
- Rövid építészeti műleírás.

8.2 A pályázat kötelező melléklete

1 db A4 méretű, zárt, jelöletlen boríték, amely

- a) tartalmazza az alábbiakat:
 - kitöltött, aláírt adatlap a pályamű szerző(i)nek adataival,
 - 1 db adathordozó (CD/DVD/pendrive), amely tartalmazza a tervlapokat pdf formátumban;
- b) a pályázó – a szerző(k) – döntése szerint, egyetértése esetén tartalmazza:
 - 3 példányban kitöltött – valamennyi szerző által – aláírt, a pályamű 14. pont szerinti bemutatására irányuló felhasználási szerződés¹,
 - kitöltött, aláírt hozzájáruló nyilatkozat kép-, illetve hangfelvételek készítéséhez és közzétételéhez².

A pályázati kiírás – és a mellékletét képező adatkezelési tájékoztató – letölthető pdf formátumban, a kapcsolódó adatlap, felhasználási szerződés és hozzájáruló nyilatkozat pedig word formátumban az MMA honlapjáról (www.mma.hu) a <http://www.mma.hu/palyazatok> menüpont alól.

A pályázattal kapcsolatban kérdéseket 2025. január 12. éjfélig lehet feltenni az epito@mma.hu e-mail-címen. A kérdést feltevők legkésőbb 2025. január 20-ig elektronikus levélben kapnak választ.

9. A pályázatok benyújtása

9.1. A pályázat benyújtásának határideje: **2025. február 20.**

¹ A kiíró – az MMA 4. pont szerinti közfeladatainak a szervezését az MMA tv. 28. §-a alapján ellátó MMA Titkársága útján – a kiírással egyidejűleg felhasználási szerződés megkötését kezdeményezi a következő célból: a pályamű jelen kiírásra beérkezett pályázatokat bemutató kiállításon való nyilvános bemutatása, továbbá a pályamű (a tervlapok pdf formátumának) felhasználása a jelen kiírásra beérkezett pályázatokat bemutató virtuális kiállítás összeállításához és a virtuális kiállítás MMA honlapján (www.mma.hu) való bemutatásához.

² Az érintett hozzájáruló nyilatkozata birtokában az MMA az érdekkörében szervezett rendezvényein – így a 14. pont szerinti ünnepélyes eredményhirdetésen – az érintettől készült kép- és hangfelvételt az MMA tevékenysége, rendezvényei, programjai megismertetése, valamint a művészet és a kultúra népszerűsítése céljából az MMA honlapján (www.mma.hu) illetve Facebook, Instagram oldalán, valamint YouTube csatornáján közzé teheti, valamint ezek felhasználásával – akár nyomtatott kiadványai keretében – írásos összefoglaló hírt, bejegyzést készíthet.

9.2. A pályázatok benyújtásának módja:

A pályázatot egy példányban, kizárólag **postai úton**, ajánlott küldeményként kérjük megküldeni a következő címre:

Magyar Művészeti Akadémia Titkársága
Budapest 5. posta 1365
Postán maradó csomag

A küldeményen kérjük feltüntetni:

„Borsi, Rákóczi-kastély déli térfala 2024”

10. A pályázat ütemezése

10.1. A pályázat meghirdetése:	2024. december 17.
10.2. Pályázattal kapcsolatos kérdések elküldése:	2025. január 12.
10.3. Pályázattal kapcsolatos kérdésekre a válaszok megküldése:	2025. január 20.
10.4. A pályázat benyújtásának határideje:	2025. február 20.

Felhívjuk a tisztelt Pályázó figyelmét, hogy a határidőn túl feladott pályázatot nem áll módunkban figyelembe venni. A benyújtott pályázatot csak abban az esetben tekintjük érvényesnek, és kerül elbírálásra, amennyiben valamennyi – jelen pályázati kiírásban feltüntetett – formai és tartalmi feltételnek megfelel.

10.5. Pályázatok bontása és érdemi elbírálása	2025. február 25-től
10.6. Eredményhirdetés (előreláthatóan):	2025. márciusban

11. A pályázat érvényességének vizsgálata

A kiíró azon pályaműveket bontja, illetve a pályázat érdemi bírálatában azon pályaművek vesznek részt, amelyek postai feladási időpontja – igazolhatóan – legkésőbb 2025. február 20.

A határidőben feladott, de a bontást követően beérkező pályaműveket nem áll módunkban figyelembe venni.

12. A pályázatok érdemi bírálatra bocsátásának feltétele:

- a) a pályázat határidőben történő benyújtása,
- b) a szükséges melléklet csatolása.

Amennyiben a bontás, a pályázat formai bírálata során vagy a döntéssel egyidejűleg megállapításra kerül, hogy a pályázat nem felel meg a pályázati kiírásban foglalt feltételeknek, a pályázat érvénytelennek minősül.

13. Pályázat elbírálása, döntés

13.1 A bírálóbizottság

A pályázatokat az MMA tagjaiból, továbbá a tulajdonos által delegált tagokból álló bizottság bírálja el. A bírálóbizottságot az MMA Építőművészeti Tagozata által felkért elnök vezeti.

A bírálóbizottság elnöke: **Lánszki Regő** országos főépítész, államtitkár, ÉKM

A bírálóbizottság társelnöke: **Salamin Ferenc** Ybl- és Kossuth-díjas építész, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője

A bírálóbizottság tagjai:

Ferencz István Ybl- és Kossuth-díjas építész, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja

Herczeg Ágnes Mőcsényi Mihály-díjas tájépítész, az MMA levelező tagja

Krcho János Forster Gyula-díjas építész, az MMA rendes tagja, az építéstörténeti kutatás vezetője

Pásztor Péter Dusan Jurkovic-díjas építész, az MMA rendes tagja, a felújítás társtervezője

Vadász Bence Ybl- és Pro Architectura díjas építész, az MMA rendes tagja

Wittinger Zoltán ICOMOS-díjas építész, a felújítás társtervezője

Dr. Diószegi László Kossuth-díjas történész-koreográfus, a Teleki László Alapítvány igazgatója

13.2 A döntést megalapozó értékelési szempontok különösen:

- A kastély építészeti egységessége, a történelmi karakter és mondanivaló megjelenítése
- Tájba-, természeti környezetbe illesztés, kert- és tájépítészet
- Funkcionális működés
- Az építészeti minőséget hitelesítő szellemi tartalom és gondolati háttér
- Az egyedi építészeti megjelenést biztosító kompozíciós elvek és részletmegoldások
- A műszaki megvalósíthatóság, a szerkezetileg észszerű, de egyedi minőséget biztosító megoldások alkalmazása a pályázat karakterével arányos mértékben.

14. Eredményhirdetés; a pályázatok bemutatása

Eredményhirdetés 2025. március második felében tervezett, ünnepélyes keretek közt, a pályaműveket bemutató kiállítás megnyitójával egyidejűleg.

A kiíró – a pályázati eljárás átláthatóságának biztosítása és a díjazott személy(ek) nyilvános elismerése végett – a pályázattal kapcsolatos döntést – ideértve a bírálóbizottság összegző véleményét, javaslatait, a díjazásban részesülő pályaművek értékelését – az MMA honlapján, a www.mma.hu-n az eredményhirdetést követően közzéteszi.

A bemutatást követően a pályaműveket a pályázók átvehetik az MMA Titkársága székhelyén, hivatali időben. Amennyiben a pályázatok átvételére a pályaműveket bemutató kiállítás megnyitóját követő 60 napon belül nem kerül sor, az MMA Titkársága megsemmisítheti az át nem vett pályaműveket.

15. A pályázati díj folyósítása

Az MMA Titkársága a pályázati díjat – a 8.2 aa) alpont szerinti dokumentum megléte esetén – a döntés közzétételét követő 15 munkanapon belül utalja át a pályázat nyerteseinek.

Melléklet:

Adatkezelési tájékoztató az MMA „*Borsi, Rákóczi-kastély déli térfala 2024*” címmel meghirdetett ötletpályázata vonatkozásában megvalósuló személyes adatkezelésről

Letölthető dokumentumok:

- Melléklet (adatkezelési tájékoztató)
- Adatlap
- Felhasználási szerződés
- Hozzájáruló nyilatkozat kép-, illetve hangfelvételek készítéséhez és közzétételéhez
- Építészettörténeti tervlapok
- Tervdokumentáció a felújításról (pln, dwg, pdf)
- Fotódokumentáció
- Leírások a kastélyról
- Drón videó a területről

Budapest, 2024. december 17.

Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata